

SISÄLLYSLUETTELO

1. KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE	2
2. KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALA	2
3. KONSERNIOHJEEN SITOVUUS	3
4. KAUPUNKIKONSERNIN OHJAUS JA JOHTAMINEN	4
5. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET	5
6. HYVÄ JOHTAMIS- JA HALLINTOTAPA	5
7. TYTÄRYHTEISÖJEN OHJAAMINEN	6
Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille.....	6
Velvollisuus hankkia kaupungin ennakkokäsitys asiaan ennen päätöksentekoa	6
Edustajille ja jäsenille annettavat menettelyohjeet	8
Tytäryhteisöissä noudatettava henkilöstöpolitiikka	8
Konsernivalvonta ja raportointi	8
Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	9
Kaupungin sisäinen tarkastus.....	9
8. HALLITUS	9
Hallituksen valinta ja kokoonpano	9
Hallituksen jäsenen palkkio.....	10
Viranhaltijan/ toimitusjohtajan palkkio	10
9. KAUPUNKIKONSERNIN TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU	10
Tytäryhteisöjen sijoitus- ja rahoitustoiminta	10
Konsernitili	10
Vakuutustoiminta.....	10
10. KONSERNIN SISÄISET PALVELUT JA HANKINNAT	11
11. RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA	11
12. TIEDOTTAMINEN	12
13. LUOTTAMUSHENKILÖN TIEDONSAANTIOIKEUS	12

1. KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Konserniohjeella luodaan puitteet Orimattilan kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin asettamien tavoitteiden tehokkaaksi toteuttamiseksi.

Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kaupungin konsernijohtamista ja omistajaohjausta siten, että kaupunkikonsernia voidaan johtaa ja ohjata yhteisillä toimintaperiaatteilla kaupungin kokonaisetun huomioiden. Tätä tarkoitusta varten konserniohjeen tavoitteena on luoda yhdenmukaisia menettelytapoja kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen ohjaukseen sekä varmistaa toiminnan läpinäkyvyys ja tiedonkulku.

Kaupunginvaltuusto vahvistaa kaupungin omistajaohjauksen periaatteet sisältävät konserniohjeen ja yleiset omistajapoliittiset linjaukset, jotka muodostavat yhdessä kaupunginhallituksen päättämien ylemmän tason periaatteita yhteisötasolle tuovien omistajapoliittisten linjausten sekä tarvittaessa kaupunginhallituksen päättämän konserniyhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä yhtenäistävän hyvä johtamis- ja hallintotapa -ohjeen kanssa, kaupungin omistajaohjauksen menettelyjä ja toimintatapoja määrittävän kokonaisuuden.

2. KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALA

Konserniohjetta sovelletaan kaupunkiin ja sen tytäryhteisöihin sekä alakonserneihin, joiden emoyritys on kaupungin tytäryhteisö. Kunkin tytäryhteisön tulee omissa ylimmissä päätöksentekoaikavälissään käsitellä ja hyväksyä konserniohje yhteisöä sitovaksi.

Konserniohjeen toimintatapoja ja periaatteita sovelletaan myös kaupungin osakkuusyhteisöjen omistajaohjauksen toteuttamisessa siinä määrin kuin se on kaupungin omistususuus ja äänivalta huomioiden mahdollista. Kaupungin edustajien osakkuusyhteisöissä tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä siihen, että konserniohjeen määräyksiä toteutetaan myös osakkuusyhteisöissä.

Osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan yhteisöjä, joissa kaupungilla on vähintään viidennes ja enintään puolet yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai johon kaupungilla yksin tai yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisönsä kanssa taikka jossa kaupungin tytäryhteisöllä yhdessä muiden kaupungin tytäryhteisöjen kanssa on merkittävä omistususuus ja lisäksi huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa.

Konserniohjeen toimintatapoja ja periaatteita sovelletaan myös kuntayhtymien omistajaohjaukseen kaupungin äänivaltaosuus huomioon ottaen.

Konserniohje ei muuta sen soveltamisalaan kuuluvien yhteisöjen oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Orimattilan kaupungin konserniin kuuluvat seuraavat kaupungin määräysvallassa olevat konserniyhteisöt:

Konserniyhteisö	Konsernin osuus äänivallasta
1. Orimattilan Asunnot Oy	100 %
2. Orimattilan Lämpö Oy (markkinaehtoinen)	55 %
3. Orimattilan Vesi Oy	100 %

Orimattilan kaupungin konserniin kuuluvat seuraavat kaupungin osakkuusyhteisöt:

Konserniyhteisö	Konsernin osuus äänivallasta
1. Asunto Oy Helinäkulma	20 %

Kaupunki on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Koulutuskonserni Salpaus -kuntayhtymä
- Päijät-Hämeen Liitto
- Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä

Kuntayhtymät, joiden toiminta siirtynyt hyvinvointialueelle:

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
- Eteva kuntayhtymä
- Uudenmaan Päihdehuollon ky

3. KONSERNIOHJEEN SITOVUUS

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan pakottavaa lainsäädäntöä. Mikäli konserniohjeen ja hallintosäännön ohjeistus johtaa erilaiseen tulkintaan, noudatetaan ensisijaisesti hallintosääntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava havaitsemastaan ristiriidasta viipymättä kaupungin konsernijohdolle.

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Mikäli määräykset ovat ristiriidassa keskenään, noudatetaan seuraavaa ensisijaisuusjärjestystä:

1. Erityislainsäädännön määräykset ovat ensisijaisia yleislainsäädäntöön nähden.
2. Yleislainsäädännön määräykset ovat ensisijaisia osakkaiden välisiin sopimuksiin nähden
3. Osakkaiden väliset sopimukset ovat ensisijaisia Orimattilan kaupungin sisäisiin määräyksiin nähden.
4. Hallintosäännön kirjaukset ovat ensisijaisia konserniohjeeseen nähden
5. Konserniohjeen määräykset ovat ensisijaisia muihin ohjeisiin ja määräyksiin nähden

4. KAUPUNKIKONSERNIN OHJAUS JA JOHTAMINEN

Kuntalain mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kaupungin hallintosäännössä.

Kaupungin konserniohjauksen tavoitteena on se, että kukin yhtiö ottaa toiminnassaan huomioon omistajan tahdon ja tavoitteet, konsernin kokonaisedun sekä asemansa osana kaupunkikonsernia. Kunkin yhtiön toiminnallisen strategian ja tavoitteet määrittelee yhtiön hallitus ottaen kuitenkin huomioon kaupunginhallituksen yhtiölle asettaman yhtiökohtaisen omistajastrategian tavoitteet.

Vastuu kuntayhtymien seurannasta ja omistajaohjausasioiden valmistelusta on kaupunginjohtajan ja talous- ja konsernijohtajan ohella toimialalla, jonka toimialaan kuntayhtymän toiminta kuuluu.

Kaupunginvaltuusto kuntalain 14 §:n perusteella

- päättää kaupunkikonsernille ja konserniyhteisöille asettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä omistajaohjauksellisista tavoitteista hyväksyessään talousarvion
- päättää omistajapoliittisista linjauksista hyväksyessään strategian
- hyväksyy toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen hyväksyessään vuosittain konsernitilinpäätöksen osana kaupungin tilinpäätöstä
- hyväksyy konserniohjeen
- päättää kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskien perusteista

Kaupunginhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttavat heidän ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden tai yhteisöjen hallintoon ja toimintaan. Kaupunginjohtajan erikseen määräämät konsernihallinnon viranhaltijat vastaavat asioiden valmistelusta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Tytäryhteisöjen hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

5. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

Valtuusto vahvistaa kaupungin yhteisöjä koskevan omistajapolitiikan yleiset linjaukset sekä kaupunginhallitus kunkin kaupungin tytäryhteisön omistajapolitiittiset linjaukset, joissa määritetään yhteisön asema kaupungin palvelutuotannon järjestämisessä sekä yhteisön tarkoitus kaupunkikonsernin näkökulmasta. Kaupungin kannalta merkittävien yhteisöjen myynnistä, purkamisesta tai roolin muutoksesta päättää valtuusto. Merkittäviä yhtiöitä ovat Orimattilan Asunnot Oy, Orimattilan Lämpö Oy ja Orimattilan Vesi Oy.

Omistajapolitiittisissa linjauksissa annetaan tytäryhteisöä tai tytäryhteisöryhmää koskevia tätä ohjetta täsmentäviä määräyksiä.

Tytäryhteisöjen toiminnan markkinaehtoisuutta arvioidaan sen mukaan, toimiiko yhtiö yleisesti markkinoilla ja harjoittaako se elinkeinotoimintaa. Markkinaehtoisuutta harkittaessa tarkastellaan, onko yhtiö perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole kaupallista tai teollista luonnetta. Lisäksi arvioidaan, onko yhtiöllä julkista palvelutehtävää tai viranomaistehtäviä ja onko yhtiön tarkoitus tuottaa voittoa tai toimiiko yhtiö kilpailutilanteessa markkinoilla ja käyttääkö se markkinaperusteista hinnoittelua. Arvioinnissa huomioidaan myös yhtiön toiminnan kohde ja rahoitus pohja, eli onko asiakaskunta laaja ja rajoittamaton sekä perustuuko yhtiön toiminta pääosin omaan tulorahoitukseen. Kaupungin omistajuus ei saa aiheuttaa markkinaehtoisesti toimivalle yhteisölle kilpailuetua eikä -haittaa.

6. HYVÄ JOHTAMIS- JA HALLINTOTAPA

Kaupungin tytäryhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan hyvää johtamis- ja hallintotapaa. Kaupunkikonsernin hyvästä johtamis- ja hallintotavasta voidaan laatia erillinen ohje, jonka kaupunginhallitus hyväksyy.

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiöissä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti ja luotettavasti. Mikäli yksittäisen yhtiön asema ei vaarannu, konsernin tulee toimia kaupunkikonsernin kokonaisuutena huomioon ottaen.

Tytäryhteisöjen hallituksilla on velvollisuus laatia työskentelyä ohjaava vuosisuunnitelma ja hallitusten tulee suorittaa toiminnan itsearviointia.

Kokous- ja vuosipalkkiokäytännöstä konserni johto antaa ohjeistuksen yhtiökokoukseen. Muutoin toimitaan kaupungin palkkiosäännön mukaisesti (esim. ansionmenetykset ym. maksettavat korvaukset).

Etuuksien vastaanottamista koskevan ohjeistuksen osalta noudatetaan kaupungin linjauksia ja Kuntaliiton ohjetta 17/2017. Matkustamisessa noudatetaan kaupungin matkustamisesta annettuja ohjeita. Konserniyhteisöt noudattavat toiminnassaan soveltuvin osin myös kaupungin henkilöstön kehittämissuunnitelman ja kaupunkistrategian henkilöstöä koskevia linjauksia.

7. TYTÄRYHTEISÖJEN OHJAAMINEN

Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille

Kaupungin tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunkistrategia, jota tytäryhteisön tulee omalta osaltaan noudattaa.

Kaupunkistrategian toteuttamisen ensisijainen väline on kaupungin talousarvio, jossa kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Asetettavat tavoitteet valmistellaan kaupunginjohtajan ja talous- ja konsernijohtajan sekä tarvittaessa toimialojen ja yhteisön yhteistyönä. Konserniyhteisöjen ja kuntayhtymien johto esittelee kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle minimissään vuosittain asetettujen tavoitteiden toteumaa ja keskeisiä kysymyksiä yhteisön toiminnassa.

Asetettujen tavoitteiden pohjalta tytäryhteisö laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman sekä rahoitus- ja investointisuunnitelman. Tytäryhteisöllä tulee lisäksi olla pitkän tähtäimen talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelma. Yhtiön ei tarvitse laatia rahoitus- ja investointisuunnitelmaa tai pitkän tähtäimen suunnitelmaa, mikäli ne ovat yhtiön toiminnan kannalta tarpeettomia esimerkiksi toiminnan vähäisyyden vuoksi.

Kaupunkistrategiasta johtuvia periaatteita, joita tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan soveltaa, voidaan täsmentää yleisissä omistajapoliittisissa linjauksissa.

Velvollisuus hankkia kaupungin ennakkokäsitys asiaan ennen päätöksentekoa

Kaupunkikonserniin kuuluvan tytäryhteisön on hankittava kaupungin ennakkokäsitys ennen merkittävästä asiasta päättämistä. Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen osalta tämä velvoite on rajoitettu jäljempänä erikseen lueteltuihin asioihin. Kaupungin ennakkokäsityksen antaa kaupunginhallitus.

Tytäryhteisön on hankittava kaupunginhallituksen ennakkokäsitys ennen päätöksentekoa seuraavista asioista:

- sulautuminen, jakautuminen tai tytäryhteisön perustaminen sekä muu yritysjärjestely kuten yrityskauppa;
- omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan;
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen;
- periaatteellisesti laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä toiminnan muuttaminen;
- toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädännön mukaisen sidosyksikköasemansa suhteessa kaupunkiin;
- toimintaan nähden merkittävä investointi (1 Meur tai suurempi);
- toimintaan nähden merkittävä kiinteistökauppa
- periaatteellisesti laajakantoisen tai taloudellisesti merkittävän sopimuksen tekeminen, muuttaminen tai päättäminen;
- epätavallisin ehdoin tehtävän tai muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvan sopimuksen tekeminen yhteisön ja sen osakkeenomistajan, jäsenen,

- toimitusjohtajan tai hallituksen jäsenen välillä, kyseisen sopimuksen muuttaminen sekä sopimukseen perustuvasta oikeudesta luopuminen;
- merkittävä henkilöstöpoliittinen ratkaisu sekä olennainen poikkeaminen kaupungin henkilöstöetuja vastaavista henkilöstöeduista;
  - yhteisön toimitusjohtajan valinta;
  - toimintaan nähden merkittävä lainananto tai muu vastaava merkittävä rahoitusjärjestely;
  - alakonsernin sisäinen lainananto- ja vakuusjärjestely.

Markkinaehtoisesti toimivan tytäryhteisön tulee hankkia kaupunginhallituksen ennakkokäsitys seuraavissa asioissa:

- periaatteellisesti laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä toiminnan muuttaminen;
- toimintaan nähden merkittävä investointi (1 Meur tai suurempi);
- toimintaan nähden merkittävät kiinteistökauppa
- epätavallisin ehdoin tehtävän tai muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvan sopimuksen tekeminen yhteisön ja sen osakkeenomistajan, jäsenen, toimitusjohtajan tai hallituksen jäsenen välillä, kyseisen sopimuksen muuttaminen sekä sopimukseen perustuvasta oikeudesta luopuminen;
- toimintaan nähden merkittävä lainananto tai muu vastaava merkittävä rahoitusjärjestely;
- merkittävä henkilöstöpoliittinen ratkaisu sekä olennainen poikkeaminen kaupungin henkilöstöetuja vastaavista henkilöstöeduista;
- toimitusjohtajan valinta.

Kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön alkaessa valmistella sellaista yhteisön toimintaan vaikuttavaa muutosta, joka saattaa edellyttää ennakkokäsityksen, tulee yhteisön aina olla yhteydessä kaupunginjohtajaan ja talous- ja konsernijohtajaan, jotka selvittävät ennakkokäsityksen tarpeen ja valmistelevat asian tarvittaessa kaupunginhallitukselle.

Ennakkokäsityksestä ilmoitetaan aina tytäryhteisölle kirjallisesti ja viivytyksettä.

Mikäli toimenpide on hyväksytty kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen jo tekemällä päätöksellä, ei erillistä ennakkokäsitystä tarvitse pyytää.

Velvollisuus kaupungin ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön toimitusjohtajalla ja hallituksella. Hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että kaupungin ennakkokäsitys on saatu ennen kuin hallitus päättää asiasta. Ennakkokäsityksen hankkiminen ei muuta yhteisön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta. Lopullinen päätösvalta ja vastuu on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella riippumatta kaupungin ennakkokäsityksestä.

Edustajille ja jäsenille annettavat menettelyohjeet

Keskeinen osa kaupungin omistajaohjausta on toimiohjeiden antaminen tytäryhteisöille ja henkilöille, jotka edustavat kaupunkia eri yhteisöjen hallintoelimissä.

Kaupunginhallitus tai kiireellisissä tapauksissa kaupunginjohtaja tai talous- ja konsernijohtaja päättää menettelyohjeen antamisesta yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Tytäryhteisöissä noudatettava henkilöstöpolitiikka

Orimattilan kaupunkikonsernin tytäryhteisöt pyrkivät noudattamaan toiminnassaan soveltuvien osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita.

Kaupungin tytäryhteisöt kuuluvat työnantajajärjestöön ja soveltavat järjestäytymisensä mukaista työehtosopimusta. Tytäryhteisöt voivat järjestää eläkevakuutuksensa Kevassa tai työeläkevakuutusta harjoittavassa työeläkevakuutusyhtiössä, jolla on valtioneuvoston myöntämä toimilupa.

Kaupungin markkinaehtoisesti toimivissa tytäryhteisöissä voidaan edellä mainitusta riippumatta noudattaa alan kilpailijoiden käytäntöjä vastaavaa henkilöstöpolitiikkaa.

Konsernivalvonta ja raportointi

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohdon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Lisäksi konsernivalvonnalla tarkoitetaan konserniohjeen noudattamisen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden seuranta.

Konsernivalvonnan tavoitteena on yhtenäistää konserniohjauksen kannalta keskeisillä alueilla kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytännöt ja varmistaa, että yhteisöissä toteutuvat asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, sisäinen ja ulkoinen valvonta sekä riskienhallinta. Osana konsernivalvontaa kaupunginjohtaja ja talous- ja konsernijohtaja ovat kuukausittain yhteydessä tytäryhteisöihin.

Kaupungin seuranta ei korvaa yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan valvontavastuuta eikä riippumatonta sisäistä tarkastusta.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan ja taloudestaan kaupunginjohtajan ja talous- ja konsernijohtajan määräämällä tavalla. Lisäksi tytäryhteisöillä on kutsusta velvoite saapua kaupunginhallituksen kokouksiin raportoimaan asioistaan.

Tytäryhteisöjen tulee antaa kaupungin talouspalveluille konsernitilinpäätöksen laadintaan tarvittavat tiedot sen pyytämässä muodossa ja sen antaman aikataulun mukaisesti.

Määrätyn raportoinnin lisäksi kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön on mahdollisimman aikaisessa vaiheessa informoitava kaupungin konsernijohtoa kaikista yhteisöä koskevista merkittävistä toimintaan, tulokseen ja riskiin vaikuttavista asioista.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Kaupungin tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Kaupungin tytäryhteisöt ovat velvollisia toimittamaan tarkastuslautakunnalle sen tehtäviensä suorittamiseksi tarvitsemat tiedot.

Tarkastuslautakunta kilpailuttaa tytäryhteisöjen tilintarkastajat keskitetysti.

Kaupungin sisäinen tarkastus

Konsernijohdolla on oikeus tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Tarkastusta varten yhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa.

Konsernijohto voi käyttää ulkopuolista tahoja tarkastamaan ja arvioimaan sisäisen valvonnan järjestelmiä ja riskienhallintaa, toimintojen lain- ja päätöstenmukaisuutta, resurssien tehokasta ja taloudellista käyttöä sekä johtamisessa ja päätöksenteossa käytettävän tiedon luotettavuutta.

8. HALLITUS

Hallituksen valinta ja kokoonpano

Kaupunginhallitus päättää jäsenten nimeämisestä yksityisoikeudellisiin yhteisöihin, kun kaupungilla on siihen oikeus. Yhtiöiden hallituksiin ei nimetä kaupunginhallituksen jäseniä tai varajäseniä.

Kuntalain mukaan kaupungin tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Kaupungin nimetessä jäseniä yhteisöjen hallituksiin kiinnitetään huomiota siihen, että hallituksen kokoonpanon tulee olla taustaltaan ja osaamiseltaan monipuolinen siten, että hallituksella on yhteisön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus ja kyky toimitusjohtajan ohjaamiseksi sekä yhteisön kehittämiseksi sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallitusjäsenehdokkaiksi nimetään tasapuolisesti naisia ja miehiä.

Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten lukumäärä määritetään hallituksen työskentelyn kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Kaupungin tytäryhteisöihin valitaan pääsääntöisesti 3–5 jäsentä. Hallitusten toimikausi on kaksi vuotta, ellei ole erityistä syytä poiketa tästä.

Alakonsernien, joiden emoyhteisönä toimii kaupungin tytäryhteisö, hallitukset muodostetaan pääsääntöisesti emoyhteisön johdosta ja avainhenkilöistä. Emoyhteisön toimitusjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja toimii lähtökohtaisesti tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajana.

Edistääkseen tytäryhteisöjen hallitusten kykyä ja osaamista kaupunki järjestää tytäryhteisöjen hallituksiin valituille henkilöille koulutuksia (esim. HHJ), joihin hallitusten jäsenten tulee osallistua.

Konsernijohtoon kuuluvalle (kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen puheenjohtaja sekä ja talous- ja konsernijohtaja kaupunginjohtajan sijaisena) ja erikseen nimetyille henkilöille on annettava läsnäolo- ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksissa. Hallituksella on kuitenkin oikeus estää tämän oikeuden käyttö käsiteltäessä asiaa, jossa kaupungin ja yhteisön välillä on eturistiriita.

Hallituksen jäsenen palkkio

Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten jäsenien kokouspalkkiot ovat pääsääntöisesti kulloinkin voimassa olevan Orimattilan kaupungin luottamushenkilöiden palkkiosäännön mukaisia siten, että tytäryhteisöjen hallituksen puheenjohtajat rinnastetaan kokouspalkkioiden osalta Orimattilan lauta- ja valiokuntien puheenjohtajiin ja jäsenet kaupunginhallituksen jäseniin.

Viranhaltijan/ toimitusjohtajan palkkio

Kokouspalkkioiden soveltamisessa viran- ja toimenhaltijoihin noudatetaan kaupungin hallintosääntöä.

9. KAUPUNKIKONSERNIN TALouden JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU

Tytäryhteisöjen sijoitus- ja rahoitustoiminta

Konserniyhtiöiden rahoitustoiminta on keskitetty kaupungin talouspalveluille, jossa vastataan tytäryhteisöjen lainojen kilpailutuksesta ja talouspalvelut toimii tarvittaessa kassavarojen sijoitustoiminnan asiantuntijapuna. Myös markkinaehtoisten yhtiöiden pitkäaikainen rahoitus hoidetaan yhteistyössä kaupungin talouspalveluiden kanssa.

Kaupunki ei myönnä lainaa, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kaupungin edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuudet koskevat uusia lainoja.

Lainoja myöntäessä kaupunki huomioi aina valtioneuvoston noudattamisen.

Konsernitili

Kaupunki voi siirtyä konsernitilijärjestelmään, johon tytäryhteisö on velvollinen liittymään kaupunginhallituksen niin päättäessä.

Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa kaupungin talouspalvelut. Tiliä hallinnoi kaupunki ja se kilpailutetaan määräajoin.

Vakuutustoiminta

Tytäryhteisöjen tulee varmistaa, että yhteisön vakuutusturva mukaan lukien toiminnan keskeytyksen vakuuttaminen on riittävän laaja ja ettei olemassa olevassa vakuutusturvassa ole päällekkäisyyttä. Yhteisöjen tulee huolehtia myös omien toimielintensä jäsenten vastuuvakuutuksista.

Kaupunki voi kilpailuttaa vakuutusmeklaripalvelut kaupungin ja tytäryhteisöjen käytettäväksi. Orimattilan kaupungin kilpailuttamaan vakuutusturvaan voi sisältyä myös tietyin rajoituksin tytäryhteisöt.

10. KONSERNIN SISÄISET PALVELUT JA HANKINNAT

Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee soveltuvin osin noudattaa kaupungin palveluja ja hankintoja koskevia ohjeita.

Tukipalveluja hankkiessaan tytäryhteisöjen tulee ensin selvittää kaupungin ja kaupunkikonsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden käyttömahdollisuudet. Tukipalveluja ovat mm. kirjanpidon ja muun taloushallinnon tehtävät, lakipalvelut, henkilöstöpalvelut, kilpailutuspalvelut, tietojärjestelmät ja niiden ylläpitoa koskevat palvelut, puhelin- ja tietoliikennepalvelut sekä toimitilojen vuokrauspalvelut.

Kaupungin konserniyhteisöille tarjoamien tukipalveluiden hinnoittelun on oltava markkinaperusteista. Tukipalveluiden tuottamisesta tulee tehdä kirjalliset sopimukset konserniyhteisöjen ja kaupungin välillä. Konsernin sisäisten palveluiden tuottamisessa huomioidaan aina valtiontukea koskevat määräykset.

Tytäryhteisöjen hankinnoissa noudatetaan avoimuuden, tasapuolisuuden, syrjimättömyyden ja suhteellisuuden periaatteita sekä harmaan talouden torjunnasta annettuja säännöksiä ja ohjeita. Energiatehokkuus ja ympäristöarvot pyritään huomioimaan mahdollisuuksien mukaan.

Kaupungin kilpailuttaessa hankintoja koko konsernille, on tytäryhteisö, joka vähäistä suuremmissa määrin tarvitsee hankinnan kohteena olevia tavaroita tai palveluita, velvollinen osallistumaan yhteiseen hankintaan, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Hankintaohjeistusta ei sovelleta markkinaehtosiin tytäryhteisöihin eikä erityisalojen hankintalain piiriin kuuluviin hankintoihin.

11. RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt vastaavat hyvän johtamis- ja hallintotavan sekä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta Orimattilan kaupunkikonsernin periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti.

Tytäryhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen yhteisön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla kuuluu hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Yhteisön on huolehdittava siitä, että sillä on toimivat johtamisen, raportoinnin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt.

Tytäryhteisön tulee laatia riskiprofiilistaan ja riskien hallinnan menettelyistä riskienhallintasuunnitelma ja huolehtia siitä, että se pidetään ajantasaisena.

Tytäryhteisön tulee raportoida vuosittain talouspalveluiden ohjeiden mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä sekä yhteisön tavoitteita uhkaavista merkittävistä riskeistä.

12. TIEDOTTAMINEN

Kaupungin on tiedotettava toiminnastaan asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Tiedottamisvelvollisuus koskee koko kaupunkikonsernin toimintaa samoin kuin osallistumista kaupunkien ja kuntien yhteistoimintaan.

Kaupungin tytäryhteisöjen on tiedotettava riittävällä tavalla palveluistaan, toiminnastaan sekä taloudestaan noudattaen mahdollisimman laajasti kaupungin antamia viestintää koskevia ohjeita. Ulkoinen viestintä tulee järjestää yhteistyössä kaupungin kanssa. Vastuu ulkoisen ja sisäisen viestinnän toimivuudesta kuuluu viime kädessä yhteisön hallitukselle ja toimitusjohtajalle.

13. LUOTTAMUSHENKILÖN TIEDONSAANTIOIKEUS

Kaupungin luottamushenkilöillä on kuntalain nojalla oikeus saada kaupungin viranomaisilta tietoja, joita he toimessaan pitävät tarpeellisena, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Samoin luottamushenkilöllä on oikeus saada konsernijohdolta sen hallussa olevia, kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Luottamushenkilöllä on toimielimen jäsenenä oikeus niihin salassa pidettäviin tietoihin, jotka kuuluvat hänen varsinaisten tehtäviensä hoitamiseen ja joita tarvitaan päätöksenteon perusteena toimielimen käsiteltävänä olevassa asiassa. Luottamushenkilö on velvollinen pitämään salassa saamansa ei-julkiset tiedot.

Tytäryhteisöjen asioita kaupunkikonsernin sisällä käsittelevät luottamushenkilöt, viranhaltijat ja työntekijät ovat rikoslaissa ilmaistun rangaistusvastuun uhalla salassapitovelvollisia tietoonsa saamistaan yhteisöjä koskevista liike- tai ammattisalaisuuksista.

Tytäryhteisöjen asioita kaupunkikonsernin sisällä käsittelevät luottamushenkilöt, viranhaltijat ja työntekijät ovat rikoslaissa ilmaistun rangaistusvastuun uhalla salassapitovelvollisia tietoonsa saamistaan yhteisöjä koskevista liike- tai ammattisalaisuuksista.